

Lama ja sota murjoivat reipasta Orpo-Annia

Harold Grayn Little Orphan Annie oli aikansa suosituimpia sarjakuvasukkareita. Tarmokas, pystyvä orpotyttö Annie seikkaili persoonallisten henkilöahmojen keskellä ja koki vuosikymmenten yhteiskunnan mullistukset – eikä ollut moksiskaan.

Laura Honkasalo

Little Orphan Annien loi Chicago Tribune -lehden kuvittaja Harold Gray. Nimensä mukaisesti Annie oli orpo. Sarjakuva alkoi ilmestyä vuonna 1924, ja Gray piirsi sarjaa vuoteen 1968 saakka. Vuonna 1979 piirtäjäksi tuli Leonard Starr, joka piirsi sarjakuvaa 20 vuotta. Vuonna 1977 sarjakuvan pohjalta tehtiin Broadway-musikaali ja vuonna 1982 musikaalilokkuva.

Musikaali oli melkoinen vesitys alkuperäisestä sarjakuvasta. Musikaalin Annie on pirteä, laulava ja steppaava tyttönen. Musikaali kiersi ympäri Yhdysvaltoja erilaisilla kokoonpanoilla ja Annien roolista tuli lapsinäyttelijöiden keskuudessa niin haluttu, että syntyi ilmaisu "Annie-tytöt", jolla tarkoitetaan erityisen kunnianhi-

moista tenavälähtä. Kun Annie-elokuvaa varten pidettiin avoin koe-esiintymisen New Yorkissa, paikalle rynnähti 4 000 tyttöä eri puolilta maata.

1920-luvulla oli radikaalia, että sarjakuvasukkari oli tyttö. Alunperin Annie olikin poika nimeltä Otto, mutta koska Otton ulkomuoto oli varsin tyttömäinen, hänestä tehtiin Annie. Strippisarjan alussa Annie asui Miss Asthman orpokodissa ja joutui karkumatkoillaan huimiin seikkailuihin koiransa Sandyn kanssa. Miss Asthma oli hapan tati ja piti tiukkaa kuria.

Annie oli löydetty orpokodin portailta vauvana. Välillä sarjakuvassa vihjailtiin, että hänen menneisyydestään voisi löytyä tietoa Miss Asthman kassakaapista. Paperit kuitenkin tuhoutuivat tulipalossa, eikä Miss Asthma suostunut muistamaan, mitä niissä sanottiin. Annien pelasti Daddy Warbucks, konservatiivi-miljardööri, jonka kanssa Annie eli mukavaa elämää kunnus Warbucks menetti laman myötä kaiken omaisuutensa.

Annie ja Warbucks joutuivat slummiin asumaan. Anniea ei kuitenkaan lannistanut mikään. Kurjien kokemusten keskelläkin hän säilytti elämänuskonsa ja rohkeutensa. Luonnottoman persoonallisuutensa vuoksi Annie olikin lama-ajan Amerikan ykkössankari.

Strippisarjakuvan tähti

Little Orphan Annie oli ensimmäisiä narratiivisesti korkeatasoisia sanomalehti-rippisarjakuvia. Sanomalehtiin tarkoitettu sarjakuvastrippi syntyi amerikkalaisten lehtien keskinäisen kilpailun tuloksena vuonna 1894. Ensimmäinen strippi ilmestyi New York World -lehdessä. Kilpailija, Morning Journal, loi ensimmäisen koherentin sarjakuvasukkarin nimeltään The Yellow Kid, joka seikkaili New Yorkin kaduilla. The Yellow Kid standardisoi puhkekuplan käytön sarjakuvissa ja koostui panoraamapaneeleista. Puhkekuplat ja crilliset tapahtumaruudut tulivat käyttöön Max & Moritz -tarinoihin perustuvassa Katzenjammer Kids -sarjakuvassa, jota julkaistiin samassa sanomalehdessä. 1906 alkoi ilmestyä taiteellisesti korkeatasoinen Pikku Nemo -sarja. Pikku Nemo yhdisti perinteisen satukuvituksen ja sarjakuvan.

Little Orphan Annie kuului mustavalkoisen, realistis-satiirisen strippisarjakuvan piiriin. Tyyfilajin aloitti Frank Kingin Gasoline Alley vuonna 1919. Annien tyyli on kömpelöä, mutta ilmeikästä. Fiktiivisyys yhdistyi realismiin. Hahmoissa oli jatkuvuutta – pahikset olivat aina pahiksia ja hyvät tyyppiä hyviä. Seikkailuissa sattui ja tapahtui.

Kansanilike vaatii Anniea takaisin

Vuonna 1925 Chicago Tribune päätti lopettaa Little Orphan Annien julkaisemisen, sillä sarjakuvaa pidettiin liian

Kuuluisimmassa Little Orphan Annie -tarinassa "In the Great Depression" riiduttiin nimenmukaisesti 1930-luvun laman keskellä.

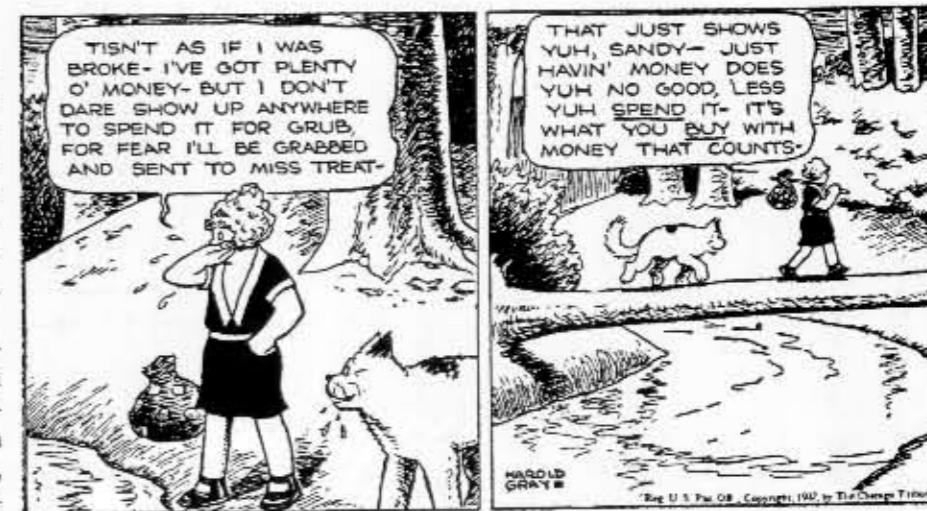
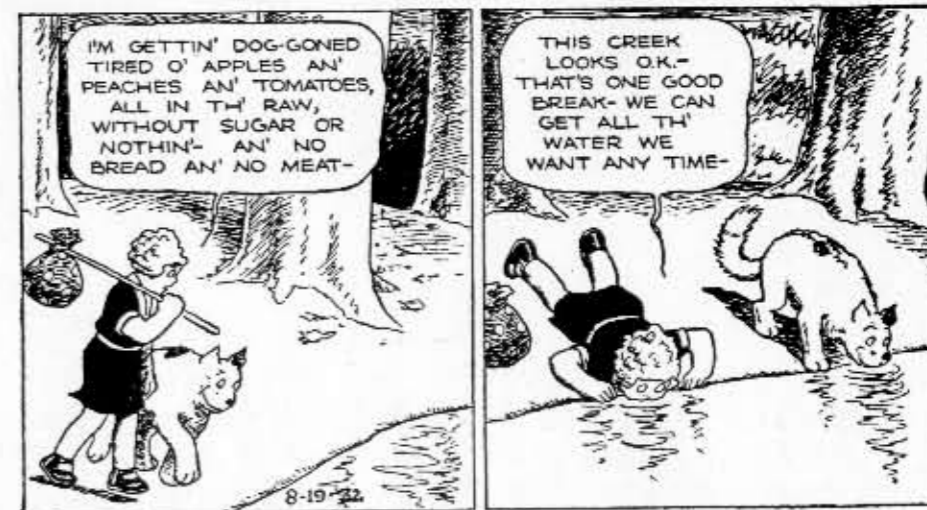
glamöroösinä vaikeisiin aikoihin. Stripin jääminen pois lehdestä aiheutti kuitenkin suoranaista mellakoita. Lukijat pommitivat lehden toimitusta puheluin, kirjein ja sähköin. Lehden toimitalo uhattiin räjäyttää, jollei Annie palaisi lehden sivuille. Chicago Tribune julkaisi kokosivun anteeksipyyntönsä etusivullaan ja Annie palasi.

1930-luvulla Annien seikkailuista tehtiin jatkosarja radioon. Kukin jakso kesti 15 minuuttia ja sponsorina toimi Ovaltine. Sarjalla oli kuusi miljoonaa kuulijaa ja sen yhteyteen perustettiin ihailijakerho, jonka jäsenet saivat lehtiä ja muita fanituotteita. Sarja tuli jokaisena arkipäivänä ja jatkui 12 vuotta. Anniea esitti 12-vuotias Shirley Bell, josta tuli aikansa suosituimpia radiotähtiä.

Annien suosio perustui sarjakuvan suoraviivaiseen maailmankuvaan ja ennen kaikkea Annien persoonaan. Annie on loputtoman kekseliäs, avulias, ahkera ja sinnikäs. Mitkään vastoinkäymiset eivät muserra häntä. Annie kuvastaakin erinomaisesti vuosikymmenten alkupuolen amerikkalaisia arvoja: sinnikkyyttä, oma-aloitteisuutta ja oikeamielisyyttä. Replikeissaan Annie jakelee moraalisia viisauksia. Köyhät ovat usein reilumpia ja oikeamielisempiä kuin rikkaat. Oma vihätyksensä oli myös Annien verbaalisessa ilmaisussa. Hän puhui lennokasta slummien slangia.

Väkivaltaa ja tulipaloja

Little Orphan Annien tapahtumat olivat ajoittain varsin väkivaltaisia ja raakoja. Annien koti palaa useita kertoja maan tasalle, hän joutuu erilleen Daddy Warbucksista ja joutuu selviämään omin päin, vaikka on vasta 11-vuotias. Kun Warbucks menettää omaisuutensa, Annie hoitaa yksin taloutta slummissa, aina pirteinä. Annie taistelee gangsterijengejä ja natsuja vastaan, hänet kidnapataan ja kaikenlaiset vaarat uhkaavat häntä. Köy-

hinä aikoina Annie joutuu vaeltamaan jalan valtavia matkoja ja hänet yritetään jopa murhata ussaan otteeseen! Muut lapset kiusaavat Anniea ja vaelluksillaan hän joutuu nukkumaan metsissä ja juomaan lätäköistä. Sandyakin kiusataan ja kidutetaan.

Väkivalta ja kovat ajat leimaavat sarjakuvan tunnelmaa. Alunperin Little Orphan Annie oli lasten sarjakuva, mutta se kehittyi nopeasti aikuisten sarjakuvaksi. Eikä Annie tuhlaakaan paljoa aikaa lasten puuhiin, muiden lasten kanssa leikkimiseen tai koulussa käyntiin. Sen sijaan hän saa olla kaiken aikaa pelastamassa itseään, Sandya tai Daddy Warbucksia ilkeitten aikuisten kynsisistä. Annien maailmankuva on varsin synkkä, vaikka Annie selviääkin aina. Sarjakuvaa onkin luonnehdittu melodraamaksi.

Annien ja Daddy Warbucksin suhde ei ole suoranaisesti lapsen ja vanhemman suhde. Warbucks ei koskaan adoptoinut Anniea virallisesti, ja toisissa seikkailuissa Annie vaikuttaa enemmän nimikokoiselta vaimolta kuin Warbucksin kasvattitytöltä. Yleensä Annie joutuu vaikeuksiin, kun Warbucks lähtee hoitamaan lukuisia liiketoimiaan johonkin maailmankolkkaan. Warbucks jättää Annien koulun tai huolehtivaisen ihmisten luo.

Toisen maailmansodan koittaessa

myös Little Orphan Annien tapahtumat kytkeytyivät sotaan. Warbucks ehtii voitamaan kunniamerkin ennen kuin Yhdysvallat on edes mennyt mukaan sotaan. Kotirintamalla Annie perustaa lasten kommandojoukot, joita käytettiin esikuvana oikeille lasten kommandojoukoille. Gray ei arkaillut kajota politiikkaan. Kun Roosevelt valittiin neljännelle kaudelle 1944, Warbucks riutui ja kärsi. Warbucks oli Grayn alter ego, joka ilmaisi hänen suorasukaisia poliittisia mielipiteitään. ■

Little Orphan Annie

Lähteet

- Susan Houston: Little Orphan Annie: The War Years, 1939-1945 or Heroism on the Home Front
- The Official Little Orphan Annie Home Page (<http://www.kiss.alm.net/Book.html>)
- Rick Marshall: Exceptional Proving Dates, Little Orphan Annie Volume 8, The News Bookshelf, 1988
- Rob Stoller: The Violence and Villains of Little Orphan Annie

